

การประเมินเพื่อติดตามและพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ที่พัฒนาโดยใช้เกณฑ์ประกันคุณภาพ ระดับหลักสูตรของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซีย

Formatively Assessing Expected Learning Outcomes of Undergraduate Nursing
Students Enrolling Ramathibodi Nursing Curriculum Developed using Asian
University Network-Quality Assurance (AUN-QA) Criteria

สตรีรัตน์ ธาดากานต์ พรศิริ พญกษชาติ

Streerut Thadakant Pornsiri Phugsachart

โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

Ramathibodi School of Nursing Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital Mahidol University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการพัฒนาตาม
เกณฑ์เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซีย เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการติดตามและพัฒนาช่วยเหลือนักศึกษาให้สามารถเรียนรู้
ในปีการศึกษาต่อไปให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรฯ ก่อนสำเร็จการศึกษา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรฯ
ทั้ง 10 ข้อ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินโดยปรับตามระดับการเรียนรู้ของ Bloom's taxonomy ว่านักศึกษาบรรลุผลลัพธ์
การเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดสำหรับการเรียนในรายชั้นปีใดหรือไม่ คำตอบประกอบด้วยระดับการบรรลุ 5 ระดับ คือ
“ไม่บรรลุเลย” “บรรลุน้อยที่สุด” “บรรลุน้อย” “บรรลุ” และ “บรรลุมากที่สุด” พร้อมกับการระบุปัจจัยที่ส่งผลให้การบรรลุหรือไม่
บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี
จำนวน 223 คน ผลการสำรวจพบว่านักศึกษาตอบแบบประเมินจำนวน 195 คน (87.44%) มีการระบุระดับการบรรลุผลลัพธ์ที่
หลากหลายจาก “ไม่บรรลุเลย” ถึง “บรรลุมากที่สุด” และระบุปัจจัยที่สนับสนุนและอุปสรรคต่อการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
ผลการศึกษานำไปใช้ช่วยเหลือและพัฒนา นักศึกษาด้านความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ และทักษะทั่วไป เพื่อให้บรรลุผลการ
เรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรฯ อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคต่อการบรรลุผลลัพธ์ จะถูกนำมาใช้ในการ
พัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตรฯ ต่อไป

คำสำคัญ : ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง เกณฑ์ประกันคุณภาพระดับหลักสูตรเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซีย

(Corresponding Author) : *email: pornsiri.mua@mahidol.ac.th

วันที่ส่งบทความ 22 เม.ย. 63 วันที่แก้ไขเสร็จ 22 พ.ค. 63 วันที่ตอบรับ 6 มิ.ย. 63

Abstract

This study aims at formatively assessing students' achievement of the Program Learning Outcomes (PLOs) which was developed using the Asian University Network-Quality Assurance (AUN-QA) Criteria. Although the PLOs were developed for students to achieve before completing the program, the expected learning outcomes for the completed second year students as the half-way of the program length were assessed. Ten expected learning outcomes which were developed based on the levels of learning from Bloom's taxonomy were directly used as a tool comprising 5 levels of achievement ranging scales from "not achieve at all", "least achieve", "less achieve", "achieve", and "most achieve". The students were also advised to address factors for successful and unsuccessful achievement. Two hundred and twenty-three nursing students of Ramathibodi School of Nursing were recruited. It was found that 195 students (87.44%) responded to the assessment. The students identified various levels of achievement from "not achieve at all" to "most achieve" in each item. Factors as barriers and facilitators of achievement were identified. The findings can be used as inputs to develop cognitive, skills, and affective domains for students to be ready for further study and be able to achieve the program learning outcomes. The identified factors can also be brought into considerations for program revision and design.

Keywords: Expected learning outcomes, Asian University Network-Quality Assurance (AUN-QA) Criteria

บทนำ

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ได้รับการพัฒนาภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เกณฑ์สมรรถนะที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพ และเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Asian University Network – Quality Assurance: AUN-QA) ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร 10 ข้อ (program learning outcomes; PLOs) ซึ่งประกอบด้วยผลลัพธ์ด้านความรู้ (cognitive domain) ผลลัพธ์ด้านทักษะวิชาชีพเฉพาะ (specific skills) และ ผลลัพธ์ด้านทักษะทั่วไป (generic skills) หลักสูตรฯ นำผลลัพธ์ทั้ง 10 ข้อ มาพัฒนาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ โครงสร้างหลักสูตรฯ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุผลลัพธ์ทั้งหมด ทุกวิชาของหลักสูตรมีการกำหนดผลลัพธ์ของรายวิชา (course learning outcomes) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร และผลลัพธ์ที่คาดหวังของแต่ละวิชาสามารถแตกต่างกันที่ระดับการเรียนรู้ โดยเมื่อจบหลักสูตร บัณฑิตต้องได้รับการพัฒนาทุกผลลัพธ์ จนถึงระดับสูงสุดที่คาดหวัง เรียงลำดับจาก Introductory

(การเรียนรู้ขั้นเริ่มต้น) Reinforcement (การเรียนรู้เพิ่มเติม) Practice (การนำความรู้ลงสู่การปฏิบัติ) และ Mastery (การปฏิบัติที่มีความชำนาญยิ่งขึ้น)

การกำหนด PLOs จึงเป็นสิ่งที่หลักสูตรหวังให้ผู้เรียนบรรลุเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนของหลักสูตร เป็นการกำหนดผลลัพธ์ท้ายสุดที่นักศึกษาพยาบาลควรได้รับการประเมินเมื่อสิ้นสุดการศึกษาของหลักสูตร (summative assessment) เพื่อให้แน่ใจว่าบัณฑิตพยาบาลมีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่คาดหวัง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ PLOs ถูกถ่ายทอดลงรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรในรูปแบบของ Course Learning Outcomes (CLOs) การประเมินเป็นการประเมินตามวัตถุประสงค์ของวิชาซึ่งแต่ละวิชามีการเลือก PLOs และ CLOs ที่แตกต่างกัน และผลการเรียนรายวิชาของนักศึกษา มีความแตกต่างกัน ยังขาดการติดตามหรือตรวจสอบการบรรลุผลลัพธ์ที่มุ่งหวังของหลักสูตร ในระหว่างที่กำลังศึกษาในหลักสูตรของนักศึกษาแต่ละคน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และทักษะให้ดียิ่งขึ้น

การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้นปี จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม เป็นการพัฒนามาตามระดับการเรียนรู้จากขั้นแนะนำจนถึงขั้นที่ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในสมรรถนะและ

ทักษะตามที่กำหนด หลักสูตรฯ มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้นปี ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs) รายชั้นปีของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี

PLO	เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละชั้นปี นักศึกษาสามารถ			
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
1.	อธิบายความรู้พื้นฐานด้านสังคม ภาษา คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ และแนวคิดของการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และจรรยาบรรณวิชาชีพ	1. อธิบายความรู้ด้านศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานวิชาชีพ 2. ประยุกต์ความรู้พื้นฐานทางการพยาบาลในการพยาบาลขั้นพื้นฐาน	1. ประยุกต์ใช้ความรู้ทางการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการเด็ก ผู้ใหญ่ผู้สูงอายุ สตรีตั้งครรภ์ปกติและทารกแรกเกิด 2. อธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	1. ประยุกต์ใช้ความรู้ทางการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกายทุกช่วงวัย สตรีตั้งครรภ์ปกติ รวมถึงการทำคลอด และดูแลสตรีตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยงภาวะแทรกซ้อนในสถานบริการและในชุมชน 2. ประยุกต์ใช้ความรู้ทางการพยาบาลในการวินิจฉัยและรักษาโรคเบื้องต้น 3. ประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจริยศาสตร์ในการให้การดูแลผู้รับบริการ
2. -		ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลทางการพยาบาลขั้นพื้นฐาน กับผู้รับบริการที่ไม่มีปัญหาซับซ้อนโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคุ้มค่า ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์	ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการเด็ก ผู้ใหญ่ผู้สูงอายุ สตรีตั้งครรภ์ปกติและทารกแรกเกิดโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคุ้มค่า ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์	ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกายทุกช่วงวัย สตรีตั้งครรภ์ปกติ รวมถึงการทำคลอด และดูแลสตรีตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยงภาวะแทรกซ้อน ในสถานบริการและในชุมชน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคุ้มค่า ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์
3. -		เขียนบันทึกทางการพยาบาลที่ไม่ซับซ้อนตามมาตรฐานวิชาชีพ	เขียนบันทึกทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามมาตรฐานวิชาชีพ	เขียนบันทึกทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. -		อธิบายความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์	อธิบายความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์	แสดงออกถึงความสามารถในการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์
5	แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบ และจิตอาสา	แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และจิตอาสา	แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และจิตอาสา	แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และจิตอาสา

ตารางที่ 1 ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs) รายชั้นปีของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี

PLO	เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละชั้นปี นักศึกษาสามารถ			
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
6 -		อธิบายความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ และการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ และการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ และการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์
7 แสดงออกซึ่งการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำงานเป็นทีม		แสดงออกซึ่งการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำงานร่วมกับทีม	แสดงออกซึ่งการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำงานร่วมกับทีม	แสดงออกซึ่งการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำงานร่วมกับทีม
8 ใช้ภาษา สื่อสารได้ตรงวัตถุประสงค์		ใช้ภาษา วิธีสื่อสารและการนำเสนออย่างเหมาะสมและเป็นสากล	ใช้ภาษา วิธีสื่อสารและการนำเสนออย่างเหมาะสมและเป็นสากล	ใช้ภาษา วิธีสื่อสารและการนำเสนออย่างเหมาะสมและเป็นสากล
9 -		คิดอย่างมีวิจารณญาณ	คิดอย่างเป็นระบบและมีวิจารณญาณ	คิดอย่างเป็นระบบและมีวิจารณญาณ
10 -		สะท้อนคิดและวางแผนในการพัฒนาตนเอง	แสดงภาวะผู้นำ สะท้อนคิดและวางแผนในการพัฒนาตนเอง	แสดงภาวะผู้นำ สะท้อนคิดและวางแผนในการพัฒนาตนเอง

ในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนของแต่ละชั้นปีโดยคณาจารย์ของโรงเรียนฯ นักศึกษาควรได้รับการประเมินเมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งถือเป็นครึ่งทางของระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (formative assessment) เป็นการประเมินเพื่อติดตามและศึกษาปัจจัยสนับสนุนหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้นักศึกษามีความลำบากในการเรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (course learning outcomes) ที่เน้นการประเมินตามวัตถุประสงค์ของวิชา ซึ่งแต่ละวิชาพิจารณาความสอดคล้องของ PLOs กับลักษณะรายวิชาที่เหมาะสมเท่านั้น การประเมินเพื่อติดตามและช่วยเหลือในการพัฒนาให้นักศึกษาบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายชั้นปีจึงมีความจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาข้อจำกัดในประเด็นที่จำเป็นด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ลดข้อจำกัดของบัณฑิตจบใหม่ที่เคยมีรายงาน เช่น บัณฑิตจบใหม่มีข้อจำกัดในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีทักษะที่จำกัดในการแก้ปัญหา ภาวะผู้นำ การสื่อสาร และการคิดวิเคราะห์ที่จำเป็นในคลินิก ลังเลในการ

เผชิญสถานการณ์ทางคลินิก และฝ่ายการพยาบาลมีการใช้เวลาและเงินจำนวนมากในช่วงปีแรกในการอบรมบัณฑิตจบใหม่เพื่อให้ได้ทักษะทางคลินิกที่ต้องการ^{1,2}

ดังนั้น เพื่อให้แน่ใจว่านักศึกษาได้รับการพัฒนาและบรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้นปีจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยจึงนำมาออกแบบการประเมินแบบ formative assessment เพื่อติดตามและเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณสมบัติหรือเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามที่คาดหวังของหลักสูตรฯ โดยมีการจัดทำแบบประเมินเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลประเมินตามการรับรู้ของตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1. เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังด้านความรู้ ทักษะเฉพาะวิชาชีพ และทักษะทั่วไป ของนักศึกษาพยาบาลรามาธิบดี ในระหว่างที่กำลังศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

1.2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะเฉพาะวิชาชีพ และทักษะทั่วไป ของนักศึกษาพยาบาล

รามาธิบดี เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนด ก่อนสิ้นสุดการเรียนการสอนของหลักสูตร

1.3. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค ต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดจากการวัดผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่คาดหวังตามแนวคิดของการจัดการศึกษาแบบ มุ่งผลลัพธ์ (outcome-based-education) และตามเกณฑ์ การประกันคุณภาพระดับหลักสูตร ของเครือข่ายมหาวิทยาลัย อาเซียน (AUN-QA) ซึ่งหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดีได้พัฒนาผลลัพธ์ที่คาดหวังขึ้นมา 10 ข้อ ในหลักสูตรฉบับปรับปรุงปี 2560 เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และได้รับการพัฒนาตามผลลัพธ์ฯ ที่กำหนดเมื่อ สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ในวันที่ 18 เมษายน 2562 (รหัส COA. No. MURA2019/312) มีการชี้แจงผู้เข้าร่วมงานวิจัย ว่าการ ตอบคำถามแต่ละข้อ ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการศึกษา และการนำเสนอข้อมูลเป็นการนำเสนอโดยภาพรวม ไม่มีการระบุ ชื่อ นามสกุล หรือรหัสของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ เป็นนักศึกษาที่กำลังเรียนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล ที่จบการศึกษาชั้นปีที่ 2 (รหัส 60) ทั้งชั้นปี จำนวน 223 คน โดยใช้แบบสอบถาม ถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังและปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เกิดการบรรลุหรือไม่บรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่พัฒนาขึ้นจากผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่คาดหวังของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง ปี 2560 ทั้ง 10 ข้อ ที่กำหนดไว้สำหรับนักศึกษาพยาบาลที่จบ

การศึกษาชั้นปีที่ 2 มาพัฒนาเพื่อให้นักศึกษาประเมินการรับรู้ ของตนเอง ต่อระดับการบรรลุผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ประกอบด้วย บรรลุมากที่สุด บรรลุ บรรลุน้อย บรรลุน้อยที่สุด และไม่บรรลุเลย

ในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถาม ปลายเปิดให้นักศึกษาระบุปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคที่ส่งผล ให้นักศึกษาบรรลุหรือไม่บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากได้รับการพิจารณารับรองและอนุมัติ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแล้ว ผู้วิจัยพบ นักศึกษาในวันสุดท้ายของการสอบเลื่อนชั้นชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็น กลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงความเข้าใจ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย และวิธีในการตอบคำถาม การบันทึกข้อมูล รวมทั้งการนำผล การวิจัยไปใช้ การเข้าร่วมงานวิจัยผู้วิจัยให้นักศึกษาอ่านคำชี้แจง ของงานวิจัย และเซ็นชื่อยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย เมื่อให้ข้อมูล เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักศึกษา แล้วออก จากห้อง เพื่อให้นักศึกษามีอิสระในการตอบคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนที่ 1 นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าร้อยละของคำตอบ สำหรับข้อมูลส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นคำถาม ปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

จากจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 223 คน มีนักศึกษาร่วมตอบแบบประเมินจำนวน 195 คน คิดเป็น ร้อยละ 87.44 ร้อยละ 94.4 (184 คน) เป็นนักศึกษาพยาบาล เพศหญิง และร้อยละ 5.6 (11 คน) เป็นนักศึกษาพยาบาล เพศชาย

ส่วนที่ 2 ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน ชั้นปีที่ 2

นักศึกษาระบุการบรรลุหรือไม่บรรลุผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับที่แตกต่างกันของแต่ละหัวข้อ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ระบุการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs)	ระดับการบรรลุ				
	ไม่บรรลุเลย	บรรลุน้อยมาก	บรรลุน้อย	บรรลุ	บรรลุมากที่สุด
1. อธิบายความรู้ด้านศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานวิชาชีพ และ ประยุกต์ความรู้พื้นฐานทางการพยาบาลในการพยาบาลขั้นพื้นฐานได้					
1.1 อธิบายความรู้พื้นฐานด้านสังคม	1(0.5)	1(0.5)	46(23.6)	115(59)	32(16.4)
1.2 อธิบายความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ	8(4.1)	25(12.8)	103(52.8)	46(23.6)	13(6.7)
1.3 อธิบายความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์	1(0.5)	34(17.4)	89(45.6)	62(31.8)	9(4.6)
1.4 อธิบายความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (เช่น เคมีอินทรีย์ ชีวเคมี)	3(1.5)	17(8.7)	72(36.9)	79(40.5)	24(12.3)
1.5 อธิบายความรู้พื้นฐานด้านการพยาบาลและการผดุงครรภ์	13(6.7)	21(10.8)	71(36.4)	60(30.8)	30(15.4)
1.6 อธิบายความรู้พื้นฐานด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ	0(0)	5(2.6)	44(22.6)	97(49.7)	49(25.1)
1.7 อธิบายความรู้ด้านกายวิภาคศาสตร์พื้นฐาน	0(0)	9(4.6)	52(26.7)	95(48.7)	39(20)
1.8 อธิบายความรู้ด้านสรีรวิทยาพื้นฐาน	1(0.5)	11(5.6)	70(35.9)	81(41.5)	32(16.4)
1.9 อธิบายความรู้ด้านเภสัชวิทยาพื้นฐาน	1(0.5)	20(10.3)	93(47.7)	64(32.8)	17(8.7)
1.10 อธิบายความรู้ด้านจุลชีววิทยาและปรสิตวิทยาทางการแพทย์	2(1)	12(6.2)	76(39)	75(38.5)	30(15.4)
1.11 ประยุกต์ความรู้ทางการพยาบาลในการพยาบาลขั้นพื้นฐาน	0(0)	6(3.1)	40(20.5)	102(52.3)	47(24.1)
2. ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลทางการพยาบาลขั้นพื้นฐานกับผู้ป่วยบริการที่ไม่มีปัญหาซับซ้อนโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคุ้มค่าคุ้มประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์	1(0.5)	0(0)	39(20)	121(62.1)	34(17.4)
3. เขียนบันทึกทางการพยาบาลที่ไม่ซับซ้อนตามมาตรฐานวิชาชีพได้	1(0.5)	0(0)	32(16.4)	122(62.6)	40(20.5)
4. อธิบายความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ได้	7(3.6)	17(8.7)	79(40.5)	79(40.5)	13(6.7)
5. แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และจิตอาสา					
5.1 อธิบายความรู้ด้านจริยศาสตร์ได้	1(0.5)	1(0.5)	39(20)	110(56.4)	44(22.6)
5.2 มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	1(0.5)	0(0)	27(13.8)	105(53.8)	62(31.8)
5.3 มีจิตอาสา	2(1)	0(0)	16(8.2)	93(47.7)	84(43.1)
6. อธิบายความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์ได้	2(1)	7(3.6)	56(28.7)	110(56.4)	20(10.3)
7. เข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำงานร่วมกับทีม	1(0.5)	1(0.5)	15(7.7)	76(39)	102(52.3)
8. ใช้ภาษา วิชีสื่อสารและการนำเสนออย่างเหมาะสมและเป็นสากล	1(0.5)	9(4.6)	59(30.3)	92(47.2)	34(17.4)
9. คิดอย่างมีวิจารณญาณ	1(0.5)	0(0)	29(14.9)	126(64.6)	39(20.0)
10. สะท้อนคิดและวางแผนในการพัฒนาตนเอง	1(0.5)	0(0)	32(16.4)	118(60.5)	44(22.6)

จากตารางเห็นได้ว่านักศึกษาระบุการบรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวังแต่ละผลลัพธ์ในระดับที่แตกต่างกัน ในระดับ “มากที่สุด” การมีจิตอาสา เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่นักศึกษาบรรลุมากที่สุดถึงจำนวน 84 คน (ร้อยละ 43.1) ในการ “บรรลุ” พบว่า นักศึกษา บรรลุ การคิดอย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด

จำนวน 126 คน (ร้อยละ 64.6) รองลงมา คือ การเขียนบันทึกทางการพยาบาลที่ไม่ซับซ้อนตามมาตรฐานวิชาชีพ จำนวน 122 คน (ร้อยละ 62.2) และการสะท้อนคิดและวางแผนในการพัฒนาตนเอง จำนวน 118 คน (ร้อยละ 60.5) ตามลำดับ สำหรับการ “บรรลุน้อย” ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้พื้นฐาน

ภาษาอังกฤษ เป็นผลลัพธ์ที่มีนักศึกษาระบุบรรลุน้อย มากที่สุด คือจำนวน 103 คน (ร้อยละ 52.8) ตามด้วยความรู้เกี่ยวกับชีวิตพื้นฐาน จำนวน 93 คน (ร้อยละ 47.7) และความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 89 คน (ร้อยละ 45.6) ตามลำดับ พบว่านักศึกษาจำนวน 13 คน (ร้อยละ 6.7) ที่ระบุไม่บรรลุความรู้พื้นฐานด้านการพยาบาลและการผดุงครรภ์เลย

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่เอื้อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

นักศึกษาตอบข้อคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ในการทำให้บรรลุผลการเรียนรู้ เมื่อนำข้อมูลมาพิจารณาพบว่า ปัจจัยเอื้อสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจากบุคคลรอบข้าง และปัจจัยจากการจัดการเรียนการสอน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ในการบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยจากการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ปัจจัยเอื้อ ที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความตั้งใจเรียน ความเพียรพยายามและความขยัน การทบทวนบทเรียน ความมีระเบียบวินัยต่อตนเองและการบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยจากบุคคลรอบข้าง ได้แก่ กำลังใจจากบิดา มารดา อาจารย์ และเพื่อน และ ปัจจัยจากการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และการพัฒนาวิธีการสอนที่เข้าใจนักศึกษา

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความไม่กล้าแสดงออกทำให้ไม่กล้าถาม ใช้เวลาทบทวนน้อยเกินไป ความรู้พื้นฐานมีไม่มากพอ มีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษน้อย และปัญหาสุขภาพ ส่วนปัจจัยจากการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การได้เอกสารการสอนที่ล่าช้ากว่าวันที่เรียน เนื้อหาแต่ละวิชาที่มากและอัดแน่นในเวลาที่จำกัด การบ้านหรือปริมาณงานที่มากเกินไป และ การใช้เกณฑ์ที่สูงในการวัดประเมินผล

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการสำรวจจะเห็นได้ว่า แม้ว่านักศึกษาทุกคนสำเร็จการศึกษาในชั้นปีที่ 2 แล้ว แต่ยังมีภาระบบการบรรลุในแต่ละผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับที่แตกต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่นักศึกษาระบุบรรลุ “บรรลุ” และ “บรรลุมากที่สุด”

จากตาราง สามารถกล่าวได้ว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่ บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทั่วไป (generic learning outcomes) นักศึกษาจำนวน 102 คน (ร้อยละ 52.3) ระบุมบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับบรรลุมากที่สุด เรื่อง การเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำงานร่วมกับทีม รองลงมา คือ การมีจิตอาสา (จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1) และ การมีพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8)

นักศึกษาจำนวน 126 คน ระบุม “บรรลุ” ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (ร้อยละ 64.6) รองลงมาคือ การมีทักษะการสะท้อนคิดและวางแผนในการพัฒนาตนเอง (จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอน ในชั้นปีที่ 1 และ 2 สามารถพัฒนาทักษะทั่วไป (soft skills) ให้นักศึกษาได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ และพบว่ามีวิชาที่จัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีการพัฒนาทักษะดังกล่าว โดยใช้หลักแนวคิดในการเรียนการสอนแบบสหสาขาวิชาชีพ (Interprofessional education) ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการสะท้อนคิด เป็นต้น³ เช่น วิชาสุขภาวะร่วมสมัย และ วิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคน และวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคน เป็นต้น การมีกิจกรรมร่วมกันในและนอกชั้นเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม และยอมรับความแตกต่าง โดยเฉพาะวิชาสุขภาวะร่วมสมัย ที่ออกแบบจัดการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาจาก 5 สาขาวิชาชีพ คือ แพทยศาสตรบัณฑิต พยาบาลศาสตรบัณฑิต เกษตรศาสตรบัณฑิต ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต และวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน) เรียนรู้ร่วมกันผ่านการทำโครงการเพื่อพัฒนาทักษะ การสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานร่วมกันเป็นทีม การเสนอแนวคิดและแก้ไขข้อขัดแย้ง เข้าใจและเคารพความแตกต่าง และการสะท้อนคิด ที่ระบุอย่างชัดเจน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำโครงการ

สำหรับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่จำเพาะต่อวิชาชีพ พยาบาลผดุงครรภ์ (specific learning outcomes) ที่นักศึกษานักศึกษาระบุบรรลุมากที่สุด คือ ความรู้พื้นฐานด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ (จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1) รองลงมาคือ การประยุกต์ความรู้ในการพยาบาลขั้นพื้นฐาน

(จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1) และ การเขียนบันทึกทางการพยาบาล (จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5)

นักศึกษาจำนวน 122 คน (ร้อยละ 62.6) ระบุ “บรรลุ” เกี่ยวกับการเขียนบันทึกทางการพยาบาลที่ไม่ซับซ้อนมาตรฐานวิชาชีพ รองลงมา คือ การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการที่มีปัญหาซับซ้อน (จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1) และ การอธิบายความรู้พื้นฐานด้านสังคม (จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 59)

การระบุว่า บรรลุ และบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้มากที่สุด ชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีความสนใจศึกษาในสาขาที่ตนเองเลือก การออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล มีความสอดคล้องกัน และอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยเอื้อที่สนับสนุนให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่นักศึกษาระบุบรรลุ “บรรลุน้อย” “บรรลุน้อยมาก” และ “ไม่บรรลุเลย”

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่นักศึกษาระบุ บรรลุระดับน้อย คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ (จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8) รองลงมา คือ ความรู้ด้านเภสัชวิทยาพื้นฐาน (จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7) และความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ (จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6)

นักศึกษาจำนวน 34 คน (ร้อยละ 17.4) ระบุบรรลุ น้อยมาก เรื่อง ความรู้พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ รองลงมาคือ ความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ (จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8) และ ความรู้พื้นฐานด้านการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8) พบว่า นักศึกษาจำนวน 13 คน (ร้อยละ 6.7) ระบุไม่บรรลุเลยเกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานด้านการพยาบาลและการผดุงครรภ์ รองลงมา คือ คือ ความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ (จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1) และ การอธิบายความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6)

จากผลการสำรวจเห็นว่าความรู้ที่นักศึกษาระบุ บรรลุ น้อย ถึงไม่บรรลุเลย ส่วนใหญ่เป็นความรู้ที่ควรมีพื้นฐานมาจากการเรียนระดับมัธยมศึกษา เช่น ภาษาอังกฤษ และ คณิตศาสตร์ และความรู้ที่ต้องมาเรียนเมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรฯ แล้ว คือ เภสัชวิทยา การพยาบาลและการผดุงครรภ์ ระเบียบวิธีวิจัยทางการพยาบาล ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีต้นทุนความรู้ค่อนข้างน้อย ถึงแม้จะผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาแล้วก็ตาม หลักสูตรควรมีการพิจารณาเกณฑ์การรับนักศึกษา และวิธีการ

จัดการเรียนการพัฒนานักศึกษาให้มีพื้นฐานความรู้เพื่อสามารถนำไปใช้บูรณาการในวิชาทางการพยาบาลและผดุงครรภ์ ต่อไป

ปัจจัยเอื้อต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

เมื่อพิจารณาปัจจัยเอื้อที่ช่วยให้นักศึกษابรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ พบว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจากบุคคลรอบข้าง และปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน สำหรับปัจจัยด้านบุคคล จะเห็นว่าการตั้งใจเรียน ความขยัน ความมีระเบียบวินัยซึ่งรวมถึงการบริหารเวลา เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้บุคคลรอบข้าง เช่น การได้รับกำลังใจจากครอบครัว อาจารย์ และเพื่อนๆ ก็เป็นปัจจัยด้านบวกที่ช่วยให้นักศึกษามีกำลังใจและตั้งใจเรียน

เป็นที่น่าสนใจเมื่อนักศึกษาระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และวิธีการสอนที่เข้าใจ นักศึกษา ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาเรียนได้อย่างประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผลการศึกษานี้ ตรงกับรายงานการศึกษาที่พบว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากลยุทธ์การสอนที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดคำถามที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นให้เกิดความอยากรเรียนอย่างต่อเนื่อง^{4,5}

ปัจจัยที่เอื้อให้นักศึกษابรรลุผลการเรียนรู้อีกปัจจัยหนึ่ง คือ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ในการเรียนการสอนชั้นปี 1 และชั้นปีที่ 2 เทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนนอกจากเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้ว วิธีการจัดการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้ยังประกอบด้วย การเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e – Learning), e – Lecture และ game-based learning ต่างๆ เช่น Kahoot เป็นต้น การที่นักศึกษาระบุเป็นปัจจัยเอื้อที่ทำให้บรรลุผลการเรียนรู้ ทำให้หลักสูตรสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และขยายผลให้มากยิ่งขึ้น^{4,5}

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการเรียน ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 2 ด้าน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล ถึงแม้จะเป็นที่เข้าใจกันอย่างกว้างขวางว่า นักศึกษาควรมีการทบทวนบทเรียน

เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียนและมีโอกาสที่จะทบทวนความเข้าใจ แต่อย่างไรก็ตาม การที่นักศึกษากระขี้เกียจและปริมาณงานที่มาก ก็ส่งผลกระทบให้การใช้เวลาในการทบทวนบทเรียนเป็นไปได้ยาก

การที่นักศึกษาที่ระบุว่าปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ คือการมีบุคลิกภาพที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าถาม จัดเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการเรียนการสอน ที่อาจารย์ควรมีการนำมาพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน (student personalities) มีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ (learning achievement)^{6,7} โดยเฉพาะการสอนโดยการบรรยายที่ผู้สอนสื่อสารทางเดียว (one-way communication) ถึงแม้จะมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัย นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ก็อาจไม่กล้าถาม ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือให้ผู้สอนไม่สามารถทราบได้ว่านักศึกษามีประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ การที่ไม่มีความเข้าใจอาจหมายถึงการเข้าใจเองแท้ ผลกระทบอีกประการหนึ่งคือ นักศึกษาก็ไม่เข้าในบทเรียนหรือเนื้อหา ดังนั้น การออกแบบการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีการสื่อสารสองทาง (two-ways communication) อย่างทั่วถึง ก็น่าจะเป็นวิธีที่เอื้อให้นักศึกษาที่ไม่กล้าแสดงออก ประสบความสำเร็จในชั้นเรียน สามารถบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐาน (team-based learning) และการใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) เป็นต้น

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอีกปัจจัยหนึ่ง คือ การมีความรู้พื้นฐานน้อย ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการที่นักศึกษาระบุการบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับน้อยถึงน้อยมาก ในเรื่องภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เกษตรวิทยา จุลชีววิทยา และปรสิตวิทยาทางการแพทย์ รวมทั้งเรื่องของระเบียบวิธีวิจัย ปัจจัยส่วนบุคคลอีกปัจจัยหนึ่งที่นักศึกษาระบุ คือ การมีปัญหาสุขภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน เนื่องจากการขาดเรียนทำให้ต้องคอยติดตามเนื้อหาเดิม และต้องเรียนเนื้อหาใหม่เพิ่มเติม หากไม่เข้าใจก็จะลำบากในการบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และการมีปัญหาสุขภาพยังเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เนื่องจากความทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยทำให้ขาดสมาธิส่งผลกระทบต่อการสัมฤทธิ์ในการเรียน อีกทั้งลักษณะการเรียนรู้ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร ซึ่งนักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติใน

สถานการณ์จริง ต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง จึงอาจทำให้เกิดความเครียดได้ง่าย ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นและส่งต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง นักศึกษาควรได้รับคำแนะนำในการส่งเสริมสุขภาพของตนเองทั้งในด้านโภชนาการ การออกกำลังกาย และการตรวจสุขภาพและการจัดการความเครียดและส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล^{8,9}

ปัจจัยด้านการเรียนการสอนที่นักศึกษาระบุ คือ การได้เอกสารการสอนที่ล่าช้ากว่าวันที่เรียน การใช้เกณฑ์ที่สูงในการวัดประเมินผล เนื้อหาแต่ละวิชาที่มากและอัดแน่นในเวลาที่จำกัด การบ้านหรือปริมาณงานที่มากเกินไป ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ เป็นข้อมูลที่สำคัญ ที่คณะกรรมการหลักสูตรฯ และอาจารย์ผู้สอน ต้องนำมาพิจารณาปรับหลักสูตรฯ (curriculum) วิธีการจัดการเรียนการสอน (teaching and learning methods) และการประเมินผล (assessment) หรือชี้แจง (clarify) ให้นักศึกษาเข้าใจเพื่อลดความไม่เข้าใจที่สามารถพัฒนาเป็นอุปสรรคต่อคุณภาพการเรียนการสอนได้

ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสำรวจนี้ สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาช่วยเหลือนักศึกษาที่บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในระดับน้อย เพื่อสามารถเรียนวิชาในชั้นปีถัดไปได้ง่ายขึ้น และบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังก่อนสำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. จัดโครงการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ในการสร้างความเข้าใจแก่อาจารย์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งเสริมให้นักศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังของรายวิชาและของหลักสูตร
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล พัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฉบับปรับปรุงปีการศึกษา 2565
3. ทำวิจัยหาความสัมพันธ์ของการบรรลุหรือไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชั้นปี กับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา

References

1. Parinya R, Teeranut H. Role chammge experience: From nursing students to Registered nurses. Thai Journal of Nursing Council 2012; 27 (2): 51 – 62. (in Thai)
2. Arpaporn P. Survey results of Bangkokthonburi University nursing student attributes graduated on academic year B.E. 2559 according employers' needs. Bangkok: Faculty of Nursing 2016. (in Thai)
3. Guraya S Y, Barr H. The Effectiveness of nterprofessional Education in Healthcare: A Systematic Review and Meta-Analysis. Kaohsiung Journal of Medical Science 2018; 34(3): 160 – 165.
4. Manurung K. Creative teachers and effective teaching strategies that motivate learners to learn. Indonesian Journal of Science Education 2012; 2(1):1-8.
5. Bidambadi NS, Isfahani AN, Rouhollaji A, Khalili R. Effective teaching methods in higher education: requirements and barriers. Journal of Advances in Medical Education & Professionalism 2016; 4(4):170-178.
6. Jensen M. Personality Traits, Learning and Academic Achievements. Journal of Education and Learning 2015;4(4):91-117.
7. Faisal RA. Influence of Personality and Learning Styles in English Language Achievement. Open Journal of Social Sciences 2019; (4):304-324.
8. Lertsakornsiri M, Khampunyo C. Factors associated with health – promoting behaviors of nursing students at Saint Louis College during practice in the health care service. Naresuan University Journal: Science and Technology 2017; 3(25): 67 – 76. (in Thai)
9. Suksatan W. Factors related to health promoting behaviors of Suansunandha nursing students. The 3rd National Conference “TECHCON 2017” and the 1st International Conference, at Siam Technology College. 2017: 252 – 258.